

Alþingi
Erindi nr. Þ 140/2670
komudagur 28.5.2012

Lúðvík Júlíusson
Brekustígur 7
245 Sandgerði
ludvikjul@simnet.is
863-8450

Efnahags- og viðskiptanefnd Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Sandgerði, 28. maí 2012

Efni: Vegna svara Seðlabankans frá 20. maí 2012 og Efnahags- og viðskiptaráðuneytisins frá 24. maí 2012 í máli 731 um breytingar á lögum nr 87/1992 um gjaldeyrismál.

Þann 2. maí 2012 sendi ég inn umsögn um mál 731, frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 87/1992 um gjaldeyrismál. Ég gerði eftirfarandi tillögur:

1. **Ég legg til að við grein 13.e. verði bætt: „Ef fjármagnstekjur eru undir 1.000 USD síðustu 12 mánuði fellur ákvæði í grein 13.l. um skilaskyldu niður.“**
2. **Ég legg til að greinum 13.b. og 13.c. verði breytt svo að heimild innlendra og erlendra aðila til kaupa á gjaldeyri til framfærslu fjölskyldna sinna verði jöfn. Að öðrum kosti verði hámarksheimild til gjaldeyriskaupa vegna gjafa hækkuð úr 3.000.000 kr. í 6.000.000 kr.**
3. **Ég hvet þingmenn til þess að afla sér upplýsinga um mismuninn á innlendum og erlendum aðilum, annars vegar, og Íslendingum og útlendingum, hins vegar, og koma þeim áfram til opinberra starfsmanna og viðskiptabankanna. Ákjósanlegast væri ef þetta væru upplýsingar í formi bæklinga sem almennur hefði einnig aðgang að.**
4. **Enn er skortur á skilgreiningum og leiðbeiningum á heimasíðum Seðlabanka Íslands og viðskiptabankanna. Ég hvet þingmenn til að óska eftir því að Seðlabanki Íslands útbúi leiðbeiningar hið fyrsta, sérstaklega hvað varðar skilgreiningar á því hvað „framfærsla“ þýðir enda hefur það mikla þýðingu þegar kemur að því að skilja og túlka heimildir um gjaldeyriskaup vegna framfærslu í lögum.**

Frítækjumark fjármagnstekna

Seðlabanki Íslands svaraði þann 20. maí 2012 fyrstu tillögu minni varðandi frítækjumark fjármagnstekna:

„Fjöldi þeirra undanþágubeiðna sem Seðlabankanum hefur borist um heimild til endurfjárfestingar umfram þann frest sem kveðið er á um í breytingartillögunni eru hverfandi og er það því mat Seðlabankans að ekki sé þörf á því að víkka ákvæðið frekar út en lagt er til í frumvarpinu“ (Seðlabanki Íslands, erindi nr. Þ 140/2608, 20. maí 2012)

Efnahags- og viðskiptaráðuneytið svaraði þann 24. maí 2012:

„Fyrri tillagan lítur að því að fjármagnstekjur undir ákveðinni lágmarksfjárhæð verði undanþegnar skilaskyldu. Líkt og segir í athugasemdum með frumvarpinu eru rökkin

fyrir rýmkun einkum þau að gefa aðilum, sem heimild hafa til endurfjárfestingar samkvæmt ákvæðinu, lengri tíma til að ákveða hvort þeir nýti sér heimild ákvæðisins til að endurfjárfesta en ekki síður að gefa þeim aðilum tækifæri á að safna samanendurfjárfestanlegum fjármunum í skilningi ákvæðisins í allt að sex mánuði áður en endurfjárfest er. Þannig geta aðilar með lágar fjármagnstekjur safnað tekjunum saman í allt að sex mánuði áður entekin er ákvörðun um að endurfjárfesta. Samkvæmt upplýsingum frá Sí er ekki mikið um undanþágubeiðnir vegna þessa. Ráðuneytið telur því að ekki sé ástæða til að kveða á um að fjármagnstekjur undir ákveðinni fjárhæð séu undanþegnar skilaskildu.“(Efnahags- og viðskiptaráðuneytið, erindi nr. Þ 140/2635, 24. maí 2012)

Eins og ég sagði í umsögn minni þá eru möguleikar aðila með háar fjármagnstekjur miklu betri til að komast hjá skilaskyldu með endurfjárfestingu. Allar takmarkanir eru því íþyngjandi fyrir tekjulægri einstaklinga, af augljósum ástæðum.

Þingmenn verða að spyrja sig hvaða markmiðum Seðlabankinn vill ná með þessu ákvæði um endurfjárfestingar og hvort hann sé að ná þeim. Nú eru háar fjárhæðir ekki að skila sér til landsins vegna heimildar til endurfjárfestingar og hefur Seðlabankinn lýst því yfir að þessar upphæðir séu ekki mikilvægar í þjóðhagslegu tilliti. Með því að hafa ekki frítekjumark þá er Seðlabankinn að segja að lágar upphæðir skipti meira máli. Hvaða markmiðum ætlar Seðlabankinn sér að ná með því að meta umsóknir um undanþágur vegna einnar evru á meðan aðili með milljón evrur í fjármagnstekjur getur á mun auðveldari hátt komist hjá skilaskyldu með endurfjárfestingu?

Það er einnig nokkuð ljóst að aðili sem fær 1 evrusent er ekki í betri stöðu þó hann fái 6 mánaða frest til endurfjárfestingar. Aftur á mót er aðili sem fær 10.000 USD fjórum sinnum á ári í mun betri stöðu því kostnaður hans vegna endurfjárfestingar verður helmingi lægri! Þess vegna leysir þetta frumvarp ekki vanda aðila með lágar erlendar fjármagnstekjur. Fullyrðingar um að breytingar á lögnum muni gagnast aðilum með lágar fjármagnstekjur eru því beinlínis rangar.

Ég vil benda þingmönnum á þá staðreynd að hér á landi er mikill fjöldi erlendra ríkisborgara sem orðnir eru innlendir aðilar. Margir hverjir eiga þeir eignir erlendis eins og vaxtaberandi bankabækur. Samkvæmt íslenskum lögum þá ber þeim skylda til að skila þessum vöxtum til Íslands. Nú segir Seðlabankinn að nær enginn sé að óska eftir undanþágum vegna lágra upphæða. Það gefur til kynna að fólk viti almennt ekki af skilaskyldunni og að það sé óafvitandi að brjóta lög. Með því að setja á hóflegt frítekjumark á fjármagnstekjur þá er einnig verið að koma í veg fyrir að fólk sé óafvitandi að brjóta lög og að því verði mögulega refsað fyrir það í framtíðinni eins og Seðlabankinn hefur hóttað.

Þann 1. nóvember 2010 átti ég fund með forstöðumanni gjaldeyriseftirlits Seðlabanka Íslands. Á þeim fundi var því lýst yfir að Seðlabankinn hyggðist refsa fyrir brot á skilaskyldu fjármagnstekna, jafnvel ef um 1 evrusent væri að ræða.

Það er mikið ábyrgðarleysi af þingmönnum að heimila aðilum sem eiga mikið fjármagn erlendis að komast auðveldlega hjá skilaskyldu en hóta á sama tíma aðilum sem eiga lítið fjármagn með refsingu brjóti þeir lög sem eru illa úr garði gerð.

Í svörum Seðlabankans og Efnahags- og viðskiptaráðuneytisins segir að nær engar undanþágur séu að berast vegna lágra upphæða. Þar með er Seðlabankinn sjálfur að segja að það muni ekki ógna stöðugleika í gengis- og peningamálum ef tekið verði upp frítekjumark. ***Því hvet ég nefndarmenn til að taka umsögn mína og tillögu um 1.000 USD frítekjumark til alvarlegrar athugunar.***

Gjaldeyriskaup innlendra aðila vegna framfærslu fjölskyldu erlendis

Efnahags- og viðskiptaráðuneytið svaraði þann 25. maí 2012 tillögu minni um að réttur innlendra aðila til gjaldeyriskaupa vegna framfærslu fjölskyldu erlendis yrði viðurkenndur í lögunum:

„Síðari tillagan lítur að því að hækka hámarksheimild til gjaldeyriskaupa vegna gjafa úr 3.000.000 kr. í 6.000.000 kr. Samkvæmt upplýsingum frá Sí telur bankinn að töluverð hætta sé á að ákvæðið sé misnotað og þar af leiðandi sé ekki æskilegt að leggja til hækkun á fjárhæðinni. Lítið hafi verið um undanþágubeiðnir en hins vegar séu undanþágur alltaf veittar ef málefnalegar ástæður liggja fyrir. Ráðuneytið telur því ekki ástæðu til að gera umræddar breytingar“ (Efnahags- og viðskiptaráðuneytið, erindi nr. Þ 140/2635, 24. maí 2012)

Tillaga mín vegna gjaldeyriskaupa innlendra aðila er tvískipt, í fyrsta lagi óska ég eftir því að réttur innlendra og erlendra aðila til gjaldeyriskaupa vegna framfærslu fjölskyldu erlendis verði jafn að öðrum kosti verði heimild til gjaldeyriskaupa vegna gjafa hækkuð úr 3 milljónum króna í 6 milljónir króna.

Efnahags- og viðskiptaráðuneytið hafnar því ekki í svari sínu tillögu minni um að jafna rétt innlendra og erlendra aðila til gjaldeyriskaupa vegna framfærslu en mælir ekki með að hámarksheimild vegna gjafakaupa verði hækkuð.

Í dag er staða innlends aðila sem sendir fjölskyldu sinni peninga til að standa undir framfærslu hennar mjög ótrygg, óljós og háð mati og túlkun Seðlabankans. Engin fjölskylda ætti að búa í svona óvissu og það er skylda þingmanna að sjá til þess að þess að svo sé ekki.

Þar sem hvorki Seðlabanki Íslands né Efnahags- og viðskiptaráðuneytið eru mótfallin tillögu minni um að jafna rétt innlendra og erlendra aðila til gjaldeyriskaupa vegna framfærslu fjölskyldu sem búsett er erlendis þá hvet ég þingmenn til að setja sérstakt ákvæði um það í lögin.

Tillögur til breytinga

Ég legg til að við grein 13.e. verði bætt:

“Ef fjármagnstekjur eru undir 1.000 USD síðustu 12 mánuði fellur ákvæði í grein 13.l. um skilaskyldu niður.“

Ég legg einnig til að bætt verði við greinar 13.b og 13.c:

„Þá er einstaklingi sem er innlendur aðili heimilt að flytja út erlendan gjaldeyri ef sýnt er fram á að féð sé til framfærslu fjölskyldu sem búsett er erlendis. Nær heimildin vegna framfærslu til fjármagnshreyfinga á almanaksári fyrir allt að jafnvirði 6.000.000 kr. fyrir einstakling og 4.000.000 kr. fyrir hvert ólöggráða barn sem lýtur forsjá og er með lögheimili hjá framangreindum.“

Það er ekkert sem mælir með því að eignameiri aðilar njóti sérstakra ívilnana í lögum um gjaldeyrismál og að þau séu á sama tíma íþyngjandi fyrir eignaminni aðila. Réttur beggja til að ráðstafa eignum sínum með sem lægstum kostnaði hlýtur að vera hinn sami.

Einnig er ekkert sem mælir gegn því að innlendir aðilar sem eiga fjölskyldu sem búsett er erlendis njóti ekki þeirra sjálfsögðu réttinda að mega greiða framfærslu hennar að hluta eða að fullu. Þessi sjálfsögðu réttindi eiga ekki að vera háð túlkunum og geðþótta Seðlabanka Íslands.

Samþykki þingmenn frumvarpið óbreytt þá eru þeir að greiða atkvæði með ívilnunum til efnameiri aðila, með íþyngjandi ákvæðum fyrir efnaminni aðila og með áframhaldandi óvissu fyrir fjölskyldur.

Taki þingmenn tillit til þeirra breytingatillagna sem ég geri þá greiða þeir atkvæði með jafnari stöðu stórfjárfesta og almennings og með aukinni vissu fjölskyldna.

Þetta er auðvelt val og ég hvet ykkur til að taka upplýsta og rétta ákvörðun.

Virðingafyllst,

Lúðvík Júlíusson
28. maí 2012